

Kelioms kartoms auginęs idealizmo sparnus

Dr. Aldona

KAČERAUSKIENĖ, Vilnius

Kovo mėnuo Dievo tarno kun. Alfonso Lipniūno gyvenime buvo lemtingas: gimė 1905 metų kovo 12 dieną (minime šimtmetį) Talkonių kaime, Pasvalio r.; 1943-ųjų kovo 16-ąją gestapo buvo suimtas Vilniuje; mirė 1945-ųjų kovo 28-ąją (minime šešiasdešimtmetį) Pucko (Lenkija) ligoninėje nuo dėmėtijos šiltinės ir plaučių uždegimo. Likus keletai dienų iki jo mirties, ši pasaulį apleido motina Konstancija Lipnickienė, nieko tikro nežinojusi apie savo sūnaus kunigo lemtį.

Vaikystė, tėvų šeima, kelias į kunigystę

Nuo Panevėžio atbėgančios tiesios kaip styga asfaltuotos magistralės kairėje, pravažiavus tris kilometrus už Pumpėnų, Talkonių kaime tebestovi gimtoji kun. Alfonso Lipniūno sodyba. Nors per šimtą metų čia daug kas pasikeitė, tenka padėkoti visiems, prisidėjusiems prie to, kad ši vieta nesulyginta su žeme, kaip atsitiko daugelio žymių žmonių gimtinėms.

Prieš šimtą metų šioje sodyboje gimė berniukas, Pumpėnų bažnyčioje pakrikštytas Alfonso vardu. Jis buvo septintas vaikas darbščioje, Dievą ir Tėvynę mylinčioje Konstancijos ir Dionizo Lipnickų šeimoje. Po jo pasaulį dar išvydo vienintelė sesuo Apolonija (Paliutė), vėliau nutekėjusi į tą patį Talkonių kaimą ir tapusi Jankevičiene, užauginusi dešimt vaikų, ir jauniausias brolis Mykolas, Lietuvos karininkas, 1937 metais tragiškai žuvęs Kaune (važiuojant motociklu į kelią netikėtai išbėgo moteris; gelbėdamas jos gyvybę metėsi į šoną ir prarado savąją), su didelėmis iškilėmis palaidotas Pumpėnų kapinėse. Šiandien nė vieno šios gausios šeimos vaikų nebėra tarp gyvųjų. Povilas, Steponas ir Antanas po karo bolševikų buvo suimti ir nudanginti į Sibirą, iš kurio gyvi nebegrižo. Stanislovui pavyko pabėgti, bet kūrybinio darbo dirbti nebegalėjo, nes buvo priverstas slapstytis. Juozo ir Apolonijos šeimas taip pat norėta išvežti į Sibirą, bet nuo tremties išgelbėjo tai, kad jų šeimose augo daug vaikų. Juozas tėvų pavyzdžiu užaugino taip pat devynis vaikus. Atvažiavę jų į Sibirą išvežti rusai nustebedavo. Pro langus pamatė daug lovyčių, klausdavo vieni kitų: „Kas čia? Gal į vaikų darželį pataikėme?“ Ir išsinešdindavo. Be abejo, gelbėjo ir daugiavaikės motinos ordinaai. Tik į vienintelę Petro šeimą, gyvenusią Paliūniškyje (Panevėžio r.), nebuvo kėsinama.

Žemės tėvai neturėjo tiek, kad gausi šeima iš jos vaisių prasimaitintų. Vaikams teko tarnauti pas turtingesnius ūkininkus. „1912-17 metais ganiau žąsis, gyvulius, kaimeinėje ir vienas, savo ir svetimus“, - tokį įrašą randame kunigo Alfonso Lipniūno dienoraštyje. 1916 metų rudenį, būdamas vienuolikos metų, Alfukas pradėjo lankyti Pumpėnų pradžios mokyklos pirmąjį skyrių. Jį, kaip ir kitus, su meile pasitiko pirmoji mokytoja Anelė Urbonaitė (1890-1963), griežta, reikli, bet teisinga ir geranoriška, Pumpėnuose apsigyvenusi 1908-aisiais ir tik su trejų metų pertrauka per Pirmąjį pasaulinį karą čia dirbusi iki senatvės, beje, rusų kalbos mokiusi brolio Juozo ir sesers Apolonijos vaikus.

Guviam, gabiam, judriam Alfukui mokslas sekėsi labai gerai. 1919 metais jis su pagyrimu baigė Pumpėnų pradžios mokyklą ir, ašaromis žibant akyse, tėvų maldavo leisti mokytis toliau. Tais pačiais metais, pats užsidirbęs dvidešimt markių, įstojo į Panevėžio vyrų gimnazijos trečiąją klasę. Mokslas sekėsi labai gerai, ryškėjo literatūriniai ir meniniai gabumai, sekėsi visuomeninis darbas, turėjo gerą iš-

Štuthof
„Dievų
miško“
kalnys
Nr. 21332.
Dail.
Agnieszka
Grot,
Stuthof,
2002

kalbą. Anksti suvokė laiko vertę: užuot lankėsis jaunatviškuose pasilinksminimuose, mieliau rinkdavosi knygų draugystę. Nerūkė, nevarėjo alkoholinių gėrimų - nuo pat sąmoningo gyvenimo pradžios apsisprendė būti abstinentu. Žavėjosi moralinėmis aukštumomis, į kurias kopti jo giliu įsitikinimu turėjo padėti Dievo įsakymų laikymasis. Suprato, jog Dievo mylėti neįmanoma be artimo meilės.

Visi Lipnickų vaikai savarankiškai rinkosi profesijas. Mykolas tapo Lietuvos karininku, Steponas - žurnalistu, Stanislovas - mokytoju...

1925 metų Panevėžio vyrų gimnazijos laida buvo labai garsi. Kartu su Alfonsu ją baigė Stasys Bačkis, Juozas Urbšys, Adolfas Šapoka, Kazys Inčiūra, Jonas

Kun. Alfonsas Lipniūnas. Po pirmųjų mišių (primicijos) tėviškės kieme (Talkonių k.) 1930 m. liepos 6 d. Priekyje: tėvai Konstancija ir Dionizas, toliau - Panevėžio vyskupijos kunigai, vyskupas, kiti svečiai. V. Noreikos nuotr.

Graičiūnas, tvirtinę Lietuvos diplomatijos pamatus, plėtę ir gilinę tėvynės kultūros lauką.

Alfonsas išvyko į Kauną. „Tris savaites basčiausi po visus fakultetus. Apsistojau Kunigų seminarijoje“, - rašo jis dienoraštyje. Matyt, apsispresti nebuvo sunku, nes visas neilgas gimnazijos laikotarpis vedė į kunigystę. „Jis šventai tikėjo, kad savo įsitikinimais, iškalba gali paveikti žmones, ypač jaunimą“, - daro išvadą mons. Juozapas Antanavičius knygoje „Kunigas Alfonsas Lipniūnas“.

„Visuomeninę veiklą A. Lipniūnas pradėjo būdamas klieriku. Seminarijoje vadovavo klierikų abstinentų draugijai. Atostogų metu keliavo per kaimus, skaitydamas paskaitas kaimo jaunimui - pavasarininkams“, - skaitome dr. Vincento Rastenio sudarytoje knygoje „Ateitininkai“.

1930 metais Alfonsas Lipniūnas baigė Kauno kunigų seminariją bei Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos ir filosofijos fakultetą. Tais pat metais gavo kunigystės šventinimus.

Kunigas

Kaip įprasta, primicijos įvyko gimtosios Pumpėnų parapijos bažnyčioje 1930 metų liepos 20-ąją (remiantis kitais šaltiniais - liepos 6-ąją). Iš visų parapijos parakraščių į Pumpėnus skubėjo žmonės. Visiems norėjosi atsistoti arčiau altoriaus, matyti pirmąsias šv. Mišias aukojantį kunigą, išgirsti kiekvieną jo sakomo pamokslą žodį. To pamokslą susirinkusieji ilgai nepamiršo. Padėkojęs tėveliams, broliams ir visiems parapijos žmonėms, moraliai ir materialiai parėmusiems jį mokslo metais, atsiprašė, kad jis niekuo kitu savo geradariams negalėsias atsilyginti, išskyrus maldą, nes pats nieko nebeturėsias. Tolenis jo gyvenimas parodė, kad pirmasis pamokslas nebuvo jaunučio kunigėlio, sulaukusio vos dvidešimt penkerių metų, jaunatviškas naivokas idealizmas, bet sąmoningas apsisprendimas eiti dvasingumo keliu, nešti žmonėms Gerąją Naująją, spinduliuoti artimo Meilę. Dienoraštyje kun. A. Lipniūnas įrašė suformuluotą pagrindinį savo gyvenimo principą: „Kitiems - viskas, sau - nieko“. Jo griežtai laikėsi visą gyvenimą. Tėviškę mylėjo, dažnokai ten lankėsi, brolio ir sesers vaikams atveždavo knygelių, nebrangių saldainių. Tačiau giminaičiams litų nepalikdavo. I nustebusias jų akis atsakydavo: „Ko gi jums trūksta? Turite pastogę, maisto, esate sveiki. Yra už jus praščiau gyvenančių“. Anuomet buvo įprasta, kad kunigu tapęs brolis seserims išmokėdavo pasogas, broliams nupirkdavo žemės, į mokslus išleisdavo artimus giminaičius.

Pasakojimai apie kun. A. Lipniūno poelgius augino idealizmo sparnus keletui žmonių kartų. Norėjosi gyventi taip, kaip jis, daryti tai, ką darė jis.

Panevėžio vyskupas Kazimieras Paltarokas jaunųjų kunigą paskyrė Jaunimo reikalų direktoriumi.

Kun. Alfonsas pranoko vyskupo lūkesčius. Jis tapo jaunimo reikalų direktoriumi visai Lietuvai. „Linkuva, Gruželiai, Kaunas, Subačius, Užpaliai, Dambrava, Utena...“, - taip savo užrašuose įvardijo kelionių geografiją. Jaunimo šventės, kongresai, ateitininkų sueigos - jis suspėdavo visur. „Jo pamokslai, paskaitos, pašnekesiai, asmeniniai ryšiai turėjo didelės įtakos to meto katalikų jaunimo sąjūdžiams - ateitininkams, angelaičiams“, - pastebi dr. V. Rastenis. Kaip žinome, 1930 metais oficialioji tautininkų valdžia uždraudė ateitininkų veiklą mokyklose. Jokių draudimų kun. A. Lipniūnas nepaisė, nes žinojo, kad niekas kitas be ateitininkų nesugebės išugdyti tokios tvirtos asmenybės, atsidavusios Dievui ir Tėvynei. Vėlesni įvykiai Lietuvoje parodė, jog jis buvo teisus.

Kun. A. Lipniūniui teko pasižvalgyti po Europą ir Ameriką. Paremtas kun. Zitkevičiaus, jis išvyko į Eucharistinį kongresą, įvykusį Dubline. Ta proga aplankė keletą šalių ir miestų. Grįžęs parašė ir 1933 metais išleido knygą „Penkių valstybių sostinėse“, kurią dosniai dovanavo jaunystės dienų bičiuliams, pažįstamiems, konfratams. 1933-ųjų rugpjūtį Čikagoje vyko Lietuvos Vyčių XXI seimas. Kun. Alfonsas jame dalyvavo kaip Pavasarininkų federacijos atstovas. Ta pačia proga jis aplankė ir Kanadą. Kelionės išpūdžius aprašė knygoje „Naujasis pasaulis“. Deja, knyga liko neišleista - sulaukė cenzūra.

Matydamas neeilinius organizacinius gabumus ir švytinčią kun. Alfonso asmenybę, vyskupas K. Paltarokas įžiūrėjo jame savo įpėdinį. Remiamas vyskupo, kun. Lipniūnas 1935-aisiais išvyko į Prancūziją gilinti studijų. 1935-1937 m. Lilio universitete, 1937-1939 m. Paryžiaus katalikų institute jis studijavo sociologiją. Po ketverių metų grįžęs į Lietuvą, iš pradžių gavo tas pačias pareigas. Netrukus buvo paskirtas lektoriumi į Panevėžio pedagoginį institutą. Šiai aukštajai mokyklai keliantis į Vilnių, kartu persikėlė ir kun. A. Lipniūnas. Šv. Mišias jis aukodavo Aušros Vartuose, pamokslus sakydavo ir Šv. Jonų bažnyčioje. Buvo Vilniaus universiteto studentų kapelionas.

Pirmuosiuose bolševikų okupacijos organizuotuose rinkimuose kun. Alfonsas atsisakė dalyvauti: „Kaip aš balsuosiu už tuos, kurie mano tikėjimo nepripažįsta?“ - klausė.

Šia žeme dar vaikšto žmonių, girdėjusių garsiuosius kun. A. Lipniūno pamokslus Šv. Jonų bažnyčioje. Visi sutaria: tai buvo nepakartojama atgaiva akims, ausims ir širdžiai. Kunigas kalbėdavo ne tik žodžiais, bet ir savo asmeninio gyvenimu, todėl juo nesunku buvo patikėti. Didžiulė bažnyčia bemat prisirinkdavo žmonių. Į vidų netilpusieji spaudėsi prieangyje ir kieme. Ateidavo ne tik tikintieji, bet ir indiferentai, ne tik katalikai, bet ir evangelikai. Vienas pamokslų klausytojas Julius Kakarieka rašė: „Kun. Lipniūnas niekad neiškeldavo įmantrių apokalipsinių vaizdų, kad sudrebtų klausytojų širdis. Jis juos sujaudindavo, atskleisdamas liūdną gyvenimo realybę. Bet jis nesustodavo pusiaukelėj ir nepalikdavo klausytojo sielvarte ir depresijoje. Jis jį vedavo toliau, per kliūtis ir užtvanas, sunkumus ir pavojus, rodydamas vis šviesesnius horizontus, kol pasiekdavo aukštąjį kalną, nuo kurio Kristus sakė minioms pamokslą „Palaimintieji...“ Klausytoją jo žodžiai traukė su tokia didele vidine jėga, kad jis negalėjo nė per-

Nukelta į 5 p.

Kelioms kartoms auginęs idealizmo sparnus

Atkelta iš 5 p.

žingsnį atsilikti. Jis žengė drauge su pamokslininku ir drauge žavėjosi aukštumom".

Pastangos ignoruoti vokiečių paskelbtą mobilizaciją ir Reicho tarnybą, visomis galiomis bandant išsaugoti Lietuvos jaunimą - tai ne viename pamokslė nuskambėjusios mintys. Be abejo, naciai pastebėjo ir kun. A. Lipniūno suorganizuotą Laisvės fondą, kuris rūpinosi ne tik mieste badaujančių žmonių šalpa, nepaisant nei tautybės, nei įsitikinimų, bet ir siekė ugdyti lietuviškąjį solidarumą. Be to, kun. Alfonsas Vilniuje atgaivino ateitininkų veiklą, domėjosi pagrindžio darbais ir juos rėmė.

Štuthofo kalinys

1943-ųjų kovo 15-osios vakarą kompozitorius, Čiurlionio meno ansamblio vadovas Alfonsas Mikulskis su žmona kanklininke Ona skubėjo namo. Sutiktas susijaudinęs studentas įspėjo: „Maestro, neikite namo. Šią naktį būsite suimtas. Taip pat bus suimtas kunigas Alfonsas Lipniūnas". Maestro paklausė ir namo negrižo. Tačiau, pasiekęs žmonos sesers Aleksandro Bružienės butą, nusiraminti negalėjo. Nutarė išpėti kunigą. Jiedu buvo gana artimi: abu bendravardžiai, abu kilę iš gretimų parapijų (Mikulskis iš Pušaloto, Lipniūnas iš Pumpėnų), abu patriotiškai nusiteikę, nuo pat jaunų dienų vienas kitą pažinoję. A. Mikulskis - nuolatinis pamokslų klausytojas Šv. Jonų bažnyčioje, be to, ne kartą iš kunigo rankų buvo paėmęs siūlomą puskepalį duonos, kuri tąsyk miesto žmonėms nekasdien buvo gaunama. Todėl pasvarstęs susuko gerai žinomą telefono numerį ir skubiai ištarė: „Alfonsai, bėk, šią naktį būsi suimtas". Išgirdo netikėtą atsakymą: „Mano mielas bičiuli, man šitai jau pranešė. Bet nepamiršk, kad esu kunigas. Rytoj rytą Aušros Vartuose privalau aukoti šv. Mišias, todėl niekur bėgti aš negaliu". (Šį epizodą papasakojo Ona Mikulskienė, sausio pabaigoje atšventusi savo šimtąjį gimtadienį, gyvenanti Vilniuje.)

Rytą, kaip buvo ketinęs, Aušros Vartuose šv. Mišių aukoti kun. A. Lipniūnas nebegalėjo. Prasidėjus naujai parai, jis buvo suimtas savo bute (Aušros Vartų 27-17). Su meile ir nesipriešindamas, laisvu apsisprendimu jis iš Viešpaties rankų priėmė kančios taurę ir gerė iš jos iki pat mirties.

Kartu su kitais keturiasdešimt šešiais suimtais sunkvežimiu buvo išvežtas į Kauną, paskui - į Tilžę, iš jos į Gdanską, kol atsidūrė Štuthofo koncentracijos stovykloje. Kun. Stasio Ylos knyga „Žmonės ir žvėrys Dievų miške" bei Balio Sruogos „Dievų miškas" atskleidžia nepakeliamas kalinių gyvenimo sąlygas. Be to, yra paskelbta ir kitų kalinių prisiminimų. Štuthofo koncentracijos stovykla buvo tikras pragaras, kuriame „muša, kad pabudintų iš miego, muša, kad bėgtum praustis,

Lipniūnų (Lipnickų) šeima in corpore 1930 m. liepos 6d. Sėdi viduryje tarp tėvų — kun. Alfonsas, toliau — brolių žmonos. Stovi: septyni kunigo Alfonso broliai, vienintelė sesuo Apolonija ir tėvo (Dionizo) brolis Juozas (trečias iš dešinės) V. Noreikos nuotr.

muša, kad greit nusipraustum, muša, kad bėgtum valgyti, muša, kad skubėtum pavalgyti, muša, kad greit stotum į kolonas, kad eitum į darbą, kad greit užbaigtum darbą ir stotum vėl į koloną... galiausiai muša kapas ir tada, kai jis neturi ko dirbti", liudija inžinierius Pilypas Narutis. Jeigu dar pridėsime bada, sunkų, alinančių fizinį darbą, moralinį pažeminimą, prieš akis iškilis tikras žmonių naikavimo fabrikas, kurį žiaurumu nebent pralenkė Stalinas, nes jo valdžioje dar buvo ir Sibiro šalčiai.

Draugų liudijimu, kun. A. Lipniūnas čia išseko fiziškai, atrodė „sudžiūvęs kaip vaiduoklis, vos vilko kojas", nebepajėgė, kaip buvo įpratęs, šypotis, jo veidas įgavo rimtą išraišką, tačiau savo dvasia visiškai nepasikeitė. Gavęs siuntinėlį maisto, viską tuoj pat išdalydavo, kaip įmanydamas guodė žmones, kėlė išlikimo viltį, atlikinėjo kunigo pareigas. Net per lemtingąjį evakuacijos etapą Pucko link (kelionės pradžioje buvo 500 kalinių, o pabaigoje liko tik 300) jis, būdamas vos gyvas nuo alkio ir nuovargio, vis pasilenkdavo kone prie kiekvieno, esesininko pistoletu pribaugto kalinio - suteikdavo nuodėmių atleidimą ir palaimindavo baigus žemiškąjį gyvenimą. Net ir kun. Lipniūno mirtis sietina su tarnavimu ir pasiaukojimu kitiems, šiltine jis užsikrėtė lankydamas ir šelpdamas sergančius žmones.

Atmintis

Kun. A. Lipniūno palaikai buvo palaidoti Pucko kapinėse kartu su ateitininkų studentų vadovo Antano Šapalo palaikais. Visą sovietmetį buvo puoselėjamas sumanymas juos parvežti į Lietuvą. To norėjo giminės, vyskupas K. Paltarokas, kunigai. Sumanymas išsipildė tik 1989 metais, prasidėjus atgimimui. Į Pucką išvažiavo tuometis Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros klebonas mons. Juozapas Antanavičius (grupės vadovas), kun. Alfonso sesuo

Apolonija Lipnickaitė-Jankevičienė, jos sūnus Kazimieras, žurnalistė Aldona Kudžmaitė, panevėžietis Adolfas Ginaitis ir Prienų atstovai.

1989-ųjų rugsėjo 4-ąją Vilniaus arkikatedroje bazilikoje buvo padėti trijų lietuvių kankinių karstai: kun. Alfonso Lipniūno, inžinieriaus Antano Šapalo ir generolo Jono Juodišiaus, kurio palaikų nepavyko surasti, todėl karste tebuvo saują žemės iš bendro kapo. Šv. Mišias aukojė mons. J. Antanavičius, koncelebravo kunigai V. Aliulis MIC, K. Ambrasas SJ. J. Baltušis, J. Zubrus SJ. Po pamokslų karstai buvo išvežti skirtingomis kryptimis.

Kun. A. Lipniūno palaikai, pabuvoję Pumpėnų bažnyčioje, buvo pašarvoti Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros kriptoje. Laidotuvės įvyko rugsėjo 12 dieną. Karstas atgulė Katedros šventoriuje po svyrroku gluosniu, kapą puošia skulptoriaus A. Pajuodžio sukurtas paminklas ir gyvos gėlės.

1993 metais Panevėžio 16-ta vidurinė mokykla buvo pavadinta kunigo Alfonso Lipniūno vardu. Surinkta daug eksponatų muziejui. Dabar muziejelis jau veikia. Įkurtas A. Lipniūno kultūros centras, kuris 2000-ųjų kovo 10-12 dienomis Panevėžyje organizavo kun. A. Lipniūno 95-ąsias gimimo ir 55-ąsias mirties metines. Tuomet vyskupo Kazimiero Paltaroko katalikiškosios mokyklos salėje įvyko prisiminimų vakaras, kurį vedė bibliotekininkė Albina Saladūnaitė. Tų pat metų gegužės 18-ąją vykusios gegužinės pamaldos Talkonių kaime, Lipnickų sodyboje, kur ant gyvenamojo namo sienos prikalta kun. A. Lipniūnui skirta atgimimo lenta, tapo didele švente, subūrusią ne tik Pumpėnų parapijos žmones.

Kaip pasakoja seniausi kaimo gyventojai, apie 1930 metus, Alfonsui priėmus kunigystės šventinimus, šioje sodyboje prie senojo vieškelio buvo pastatytas me-

dinis kryžius, atsuktas į pietus, tarsi sveikinęs kiekvieną, ateinantį ar atvažiuojantį nuo Pumpėnų. Tačiau greitai bėgančio laiko dėsniams paklūsta ne tik žmonės. Sutręšo ir medinis kryžius...

Atvykusius į šventę pasitiko naujas meniškasis kryžius - iš to paties kaimo kilusio, Pušalote apsigyvenusio, dabar jau mirusio tautodailininko mokytojo Prano Kumpauskos darbas, padirbdintas Algio Jankevičiaus, kun. A. Lipniūno sesers Apolonijos sūnaus, lėšomis.

Naująjį kryžių pašventino ir gausiai susirinkusius žmones palaimino tuometis Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas. Gegužinėms pamaldoms vadovavo mons. Juozapas Antanavičius. Prisiminimais dalijosi gerai kun. A. Lipniūną pažinojęs mons. Kazimieras Vasiliauskas (prieš keletą mėnesių paminėjome jo trejų metų mirties metines). Kalbėjo A. Lipniūno vidurinės mokyklos direktorius Jonas Knizikevičius, alpinistas Vladas Vitkauskas, bibliotekininkė Albina Saladūnaitė, mons. Juozapas Antanavičius.

Beje, šios gegužinės pamaldos ne vienintelės. Jų kasmet būta daug. Susirenka žmonės prie seniausio ir autentiškiausio sodybos pastato - etnografinės klėties, ta proga papuoštos Švč. M. Marijos paveikslu, gėlėmis ir berželiais, gieda Švč. M. Marijos litanią ir jai skirtas giesmes. Išlaikydami senovinę tradiciją, pasimeldę padainuoja, jaunesnieji šoka etnografinius ratelius, žaidžia žaidimus. Niekas neskuba namo - gera pabūti čia, kur 1930 metų vidurvasarį sename sode po obelimis vyko kun. A. Lipniūno primicijų vaišės, kur jo vaikščioti ir svajota, kur brandintas svarbiausias gyvenimo pasiryžimas save paaugoti kitiems, kurio raidiškai laikytasi laisvės sąlygomis ir kančioje, triumfo ir visuotinio pripažinimo viršūnėje sakant garsiuosius pamokslus Vilniaus šv. Jonų bažnyčioje okupacijos metais ir visiško pažeminimo, paniekinimo, balansavimo tarp gyvybės ir bado bei smurto mirties per dvidešimt keturis nelaisvės mėnesius Štuthofo koncentracijos stovykloje. Maldos, prisiminimai apie švento gyvenimo kunigą, sodybą tebesergstintis kryžius atgaivino daugelio tebejaučiamą sakralinę erdvę, kurią buvo pažeidęs sovietmetis ir žmonių ne visada tinkami poelgiai.

P. S. Kai kam gali kilti neaiškumų dėl kun. A. Lipniūno pavardės: kodėl ne Lipnickas? Juk tėvas buvo Lipnickas. Į šį klausimą sutiko atsakyti kun. A. Lipniūno brolio Petro sūnus Alfonsas Lipnickas: „Apie 1935 metus Lietuvoje kilo pavardžių lietuvinimo vėjus. Susirinkę broliai Lipnickai taip pat tarėsi, ar jiems nepasikeitus pavardės. Povilas, Stanislovas ir Alfonsas tapo Lipniūnais. Steponas, dirbęs „Trimito" redakcijoje, pasivadino Lipniumi; Juozas, Petras ir Mykolas pavardės nepakeitė, liko Lipnickai".